

5,8% AV DUPULTMORALI OG BLÓMUGRÓT

TVEY NÝGGJ YRKINGASØVN KOMIN ÚT Á SPROTANUM

»EG HAVI **SKRIVAÐ** UM YMISK EVNI, ALT FRÁ **KÆRLEIKA** TIL KRÍGG OG **DUPULTMORALSKA** VAMLID, IÐ SO **OFTA** STENDUR VIÐ SÍÐUNA AV **SÚLTUTOYNUM** Á BORDINUM«.

VAGNUR STREYMOY Í FREGNUM 25.09 UM **5.8% AV DUPULTMORALI**

»ERU VIT IKKI BARA EIN **HEILI**, SUM **HUGSAR** Á SAMA HÁTT SUM EIN

TELDA, OG SO **ONKUNTÍÐ** EIN FARRI AV **TILVITI**, OG ANNARS BARA

DJÓRAINSTINKT?« TANKI UM SAVNIÐ **BLÓMUGRÓT** Í FREGNUM 08.10

SPROTIN

Agnar Artuvertin
post@sosialurin.fo

Tað nýggja savnið hjá Oddfríði eitur *Blómugrót*.

Hevði savnið itið »grótblómur,« hevði tað ligið raðið fyri at mett tær sum mynd um sjálvar yrkingarnar, og tað hevði mint eitt sindur um frostrósar ella onkra líknandi vælkenda mynd ella Karsten Hoydal-kopi. Men nú kallar hann tað »blómugrót,« og tað er ikki bara ein meiri egin orðanýtsla, men eisini positivari. Tí grótblómur merkir blómur, sum eru blivnar til grót, men blómugrót merkir grót, sum er blivið til blómur. Sum framhald av hesum kann ein kanska hætta sær ta lummapsykologisku tulkning, at talan er um savn, sum er sprottið úr burturtrongdum kenslum, sum nú eru tiðnaðar og blivnar til yrkingar. Og tað, sum ger eina góða yrking er mótsetningar, og grót og blómur eru eisini mótsetningar – grót er kalt og deytt, blómur eru, ikki endiliga heitar, men so í øllum færum livandi og fjálgar – eins og fangið á konufólki

Oddfríður er viðhvørt rættiliga makabur – hann kappar m.a. hendur og aðrar likamslutir av sær. Blóð og eygu koma eisini við. Meir um tað seinni

Ein likamlig avkappan er sjálvandi betri enn ein andalig, men ein andalig avkappan er meir spennandi at viðgera

enn ein kropslig. Og hetta við tí andaliga fær hann, ið lesur *Blómugrót*, í ovurmát!

Tí sjálvandi er høgligari at missa hondina enn at missa sálina, kann sigast við einum bíbliu-sitati. Men hóast sálin og bíblían ongan beinleiðis leiklut hava í savninum hjá Oddfríða, so hevur teirra modernaða surrogat, tilvitið, sera stóran leiklut. Meir um hetta um eina løtu

Hvat merkja eygu, kunnu vit spyrja okkum sjálv fyrst? Tey eru sjálvandi tengd at, hvussu vit sansa og fata umheimin, men eisini – og hetta er umráðandi í hesum sambandi – hvussu vit fata okkum sjálv. Hvussu fata vit okkum sjálv og okkara kropp, tá ið vit hyggja út gjøgnum tey eygu, ið kroppurin hevur?

Oddfríður kann vera eitt sindur metafysiskur viðhvørt, og kanska er tað, sum ger eitt yrkingasavn, sum kanska hevur uppiborið at verða kallað metafysiskt, hvussu væl spurningarnir eru settir og minni, hvussu nógv, greið og føst svar tað setur fram

Evnini, hann viðger í savninum, tykjast millum annað bæði vera identifikatióin og uppgerð við náttúruna og árstíðirnar, fløktar lýsingar og tulkningar, á tremur við myndum og metaforum, av sálarstøðum og ein meira abstrakt og sera ment fatan av, hvussu tóm og innihaldsleys tilveran er.

Í fyrri helvt av savninum lesa vit stundum um tann persónliga samanburðin við náttúruna. Oddfríður ber

seg sjálvan saman við til dømis heystið, ella við bløðini, sum detta av trøunum:

»bara tí at eg nokti/ at falla tigandi við heystinum«

Her hava vit eina mynd av yrkjaraegnum, sum umskapast við árstíðunum, men vil ikki umskapast. Hetta er ein uppgerð og eitt mótmæli ímóti lívsins æviga broyttiligu ringrás ella við tað, at viðhvørt verður tú noyddur at svimja larmandi móti streyminum, hóast tað býður tær ímóti

Vit hava eisini myndir av onkrum, sum kundi verið seksualitetur, til dømis hesa:

»og greinarnar/ peika stoltar/ móti aldunum,«

Her eru greinarnar á trøunum mynd av tí stolta mannliga kynslim-inum, sum peikar til havs – tí havið er vanliga mynd av kvinnunnar broyttiligu og áriniligu náttúru. So har hava vit kvinnuna, sum ofta verður sædd sum umboðandi náttúruna sjálva. Helst ein leivd av tí romantiska og vitalistiska rákinum, sum var í fyrri helvt av farnu öld. Men har vitalistarnir hálovaðu kvinnuni og náttúruni, so berjast Oddfríður ímóti hesi sukur-søtu áskoðan.

Og ikki bara tað, men hann sær eisini greinarnar sum nakað náttúrliga og stórbæra ímynd av trúfesti, sum í síni ævigu ringrás sleppur pørtum av sær sjálvum og harvið eldist og gerst visari. Men kunnu greinarnar ikki eisini vera mynd av viljanum til

at liva? Vit menniskju hava ein vilja til at liva, hóast lívið stundum onga meining gevur

Modernað yrking er ofta at gera øðrvísi og langdrignar lýsingar av kenslum. Hesa kravdu uppgávu hjá øllum nýmótans yrkjarum røkir Oddfríður sera væl, til dømis við yrkingini, sum nevnist »Longsul«:

*Sólin skjýtur eisini
svartar geislar
eftir bjørtum skuggum.
Blágrýtið glintar,
og grógvandi grátur
gleðist. Havið
hevur teg og meg:
teg við
himmalvendum sandkornum
á bláa kjálkanum:
og meg
við bløðandi óløgnum
í holaða favninum.*

Tað er við innliti í mannakroppin, í sinnið og í tey heimspekiligu rák, sum eru í samfelagnum, men sum vit vanliga ikki varnast, at Oddfríður best.

Eitt av hesum innlitum haldi eg vera pessimistiskt innlit, sum vit lesa um í seinasta ørindi í teirri frálíku yrkingini, sum nevnist »Eg havi einki«:

*Eg havi ongan
skugga í tonkunum
og livæðrar
troka burtur
litleysa tilvitið.*